

Quickscan natuur – Gaasperplas, Amsterdam

5.1, 2, e

COLOFON

Quickscan natuur – Gaasperplas, Amsterdam

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies Oude Apeldoornseweg 41 7300 AD Apeldoorn T +31 55 312 40 70 E adviesapeldoorn@idverde.nl
OPGESTELD DOOR VRIJGEGEVEN DOOR OPDRACHTGEVER	5.1. 2. e (Adviseur ecologie) 5.1, 2, e (Adviseur ecologie) Gemeente Amsterdam t.a.v. 5.1, 2, e Postbus 12693 1100 AR Amsterdam
PROJECTNUMMER KENMERK	725220037 AI 2019-0671 P1-61
STATUS VERSIE DATUM	Definitief 1.0 08-06-2022

Copyright 2022 *idverde*. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van *idverde*. *idverde* is niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan bij gebruik van gegevens uit dit rapport.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON		2
1. INLEIDING		5
2. BELEIDSUITGANGSPUNTEN		7
2.1 Natuur	7	
3. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELING		8
3.1 Beschrijving plangebied	8	
3.2 Voorgenomen ontwikkeling	9	
4. UITGANGSPUNTEN NATUUR		11
4.1 Onderzoeksmethode natuur	11	
4.1.1 Bronnenstudie	11	
4.1.2 Biotooptoets	11	
4.2 Aanvullend natuurwaardenonderzoek	11	
4.2.1 Boomholtenonderzoek	11	
4.2.2 Overig vervolgonderzoek	12	
5. RESULTATEN BRONNENSTUDIE, BIOTOOPTOETS EN BOOMHOLTENONDERZOEK		13
5.1 Potentiële natuurwaarden per soortgroep	13	
5.1.1 Vaatplanten	13	
5.1.2 Grondgebonden zoogdieren	13	
5.1.3 Vleermuizen	14	
5.1.4 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	16	
5.1.5 Overige broedvogels	18	
5.1.6 Vissen	19	
5.1.7 Amfibieën	19	
5.1.8 Reptielen	19	
5.1.9 Ongewervelde diersoorten	19	
5.2 (Potentiële) natuurrisico's	19	
6. TOETSING AAN DE WET- EN REGELGEVING		22
6.1 Gebiedsbescherming	22	
6.1.1 Natura 2000	22	
6.1.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	22	
6.2 Hoofdgroenstructuur en Ecologische structuur gemeente Amsterdam	23	
6.3 Wet Natuurbescherming soortenbescherming	24	
6.3.1 Grondgebonden zoogdieren	24	
6.3.2 Vleermuizen	25	
6.3.3 Vogels	26	
6.3.4 Amfibieën	26	
6.3.5 Algemene zorgplicht	26	
7. CONCLUSIE EN ADVIES		27
7.1 Gebiedsbescherming	27	
7.2 Soortbescherming	27	
7.3 Kansen en knelpunten	28	
8. LITERATUURLIJST		29
BIJLAGE 1. IMPRESSIE PLANGEBIED		30

Samenvatting

Soortenbescherming

In onderstaande tabel zijn de soortgroepen weergegeven waarvoor op basis van de quickscan natuur en het boomholtenonderzoek is bepaald dat ze mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen. Beknopt zijn de conclusie en eventueel benodigde vervolgstappen beschreven. Beschermden soorten die niet in onderstaande tabel zijn opgenomen zijn op basis van de quickscan uitgesloten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Soortgroep	Ingrep verstrend	Vervolgonderzoek noodzakelijk	Ontheffing nodig	Voorzorgs- en mitigerende maatregelen
Vrijgestelde grondgebonden zoogdieren	Mogelijk	Nee	Nee	Zorgvuldig handelen volgens de zorgplicht.
Marterachtigen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar aanwezigheid en verblijfplaatsen van bunzing, boommarter, hermelijn en wezel.
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar verblijfplaatsen conform vleermuisprotocol. Enkel voor de bomen in figuur 5.3. Werkzaamheden buiten de actieve periode van vleermuizen uitvoeren. Indien dit niet mogelijk is werkzaamheden waar mogelijk overdag uitvoeren en verstoring door verlichting beperken door andere verlichting toe te passen en uitstraling naar boven, naar gebouwen, het groen en op het water beperken.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar gebruik bestaande nesten van zwarte kraai en ekster, door bijv. boomvalk. Of/en Bomen met potentieel jaarrond beschermde nesten behouden. Verstoringafstand laten bepalen door een ecologisch deskundige.
Broedvogels	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden gevolgd	Nee	Nee	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen van aanwezige soorten. Voorafgaand aan start werkzaamheden een broedvogelcheck door een deskundig ecooog. Ecologisch werkprotocol volgen. Als er voorafgaand aan start van werkzaamheden een broedgeval is aangetroffen: ecologische begeleiding door deskundig ecooog inschakelen
Vrijgestelde amfibieën (Gewone pad, bruine kikker etc.)	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden gevolgd	Nee	Nee	Voldoen aan de zorgplicht. Indien dit niet mogelijk is dient men bij het aantreffen van een exemplaar deze de gelegenheid te geven om te vluchten.

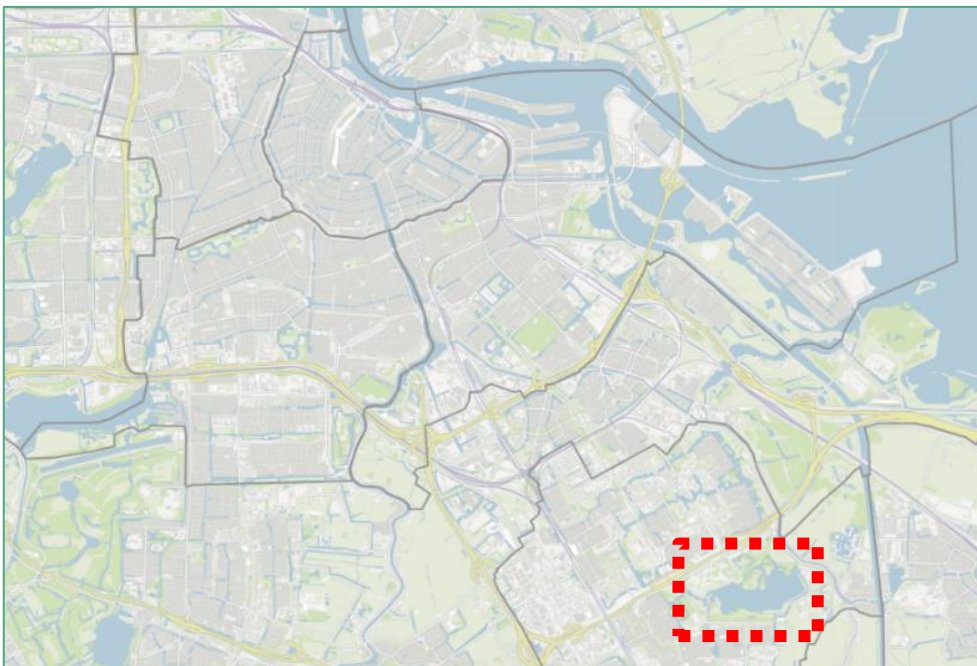
Gebiedsbescherming

Vanwege de geruime afstand tot Natura-2000 gebieden en de aard van de werkzaamheden en het erop volgende gebruik zijn negatieve effecten op Natura-2000 gebieden uitgesloten. Het plangebied overlapt met NNN en de Hoofdgroenstructuur. Negatieve effecten op NNN of de Hoofdgroenstructuur zijn echter uitgesloten omdat de wezenlijke kenmerken hiervan niet worden aangetast en het minimale oppervlakte aan groen wordt gewaarborgd.

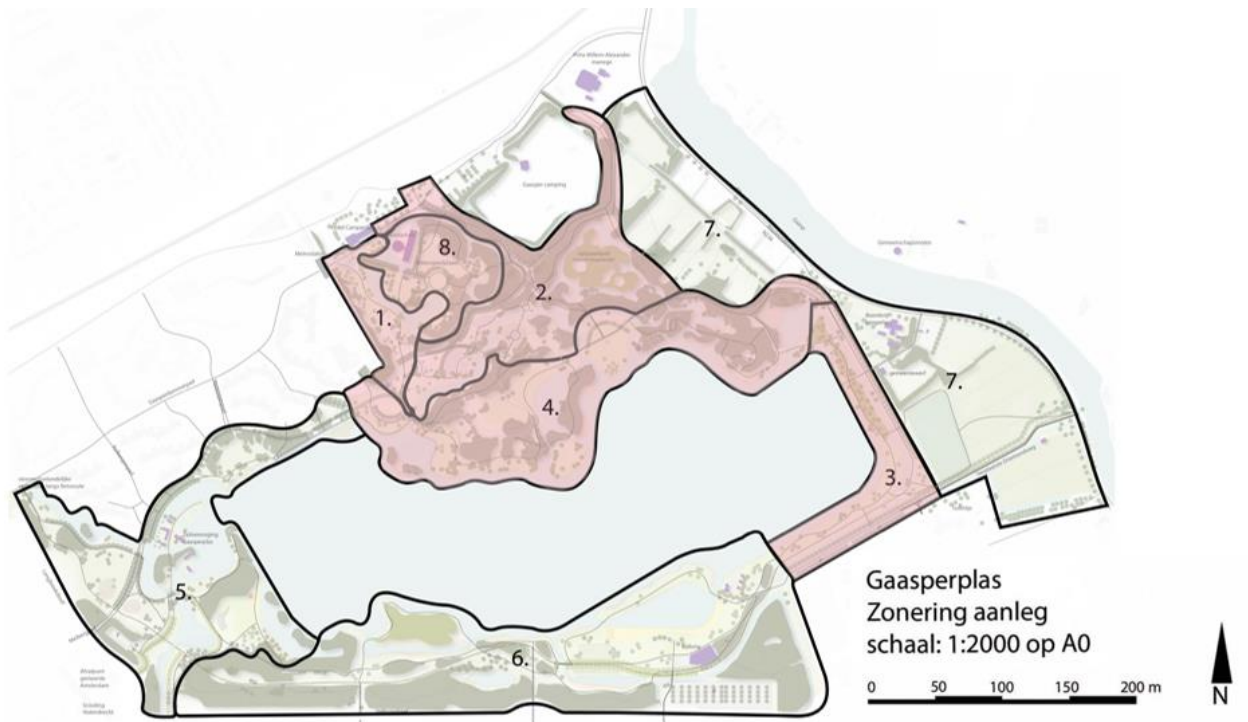
1. Inleiding

Gemeente Amsterdam is voornemens om de Gaasperplas en het aangrenzende groen in o.a. het Gaasperpark her in te richten (figuur 1.1). Werkzaamheden betreffen o.a. het grootschalig afgraven van grond, verwijderen van bomen, struweel, hagen, tuinen en verharding en omvormen of aanleggen van (nieuw)groen. In het kader van de Wet natuurbescherming moet hierbij rekening worden gehouden met beschermde flora, fauna en natuurgebieden. Een quickscan natuur is nodig om te onderzoeken welke beschermde soorten mogelijk aanwezig zijn in en rondom het plangebied en of de voorgenomen ontwikkelingen mogelijk negatieve effecten hebben op de aanwezige soorten en natuurgebieden. idverde Advies is gevraagd te voorzien in de quickscan en bomholtenonderzoek voor een selectie van te onderzoeken deelgebieden rondom de Gaasperplas (figuur 1.2).

De Quickscan natuur is opgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming om de consequenties inzichtelijk te maken en benodigde maatregelen en/of vervolgonderzoek in het kader van de wet en natuurbeleid. Uitgangspunt voor de quickscan Natuur is het 'Format QuickScan natuur', als onderdeel van de formats natuurproducten planvorming en engineering van de gemeente Amsterdam (versie 24 februari 2020).

Figuur 1.1. Uitsnede van de kaart van Amsterdam met daarbinnen het plangebied (rood omkaderd) (bron: maps.amsterdam.nl).

Figuur 1.2. Deelgebieden in het plangebied. idverde Advies is gevraagd een quickscan en boomholtenonderzoek uit te voeren voor de rood getinte deelgebieden (1, 2, 3, 4 en 8)

2. Beleidsuitgangspunten

2.1 Natuur

De ingreep dient getoetst te worden aan landelijke en provinciale regelgeving:

- Wet Natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming en gebiedsbescherming (Natura 2000);
- Natuur Netwerk Nederland (NNN);
- Meest actuele Rode Lijsten;
- Meest actuele Unielijst Invasieve exoten, 2019;
- Stadswerk gedragscode soortbescherming gemeenten, 2021.

De ingreep dient getoetst te worden aan gemeentelijk beleid:

- Structuurvisie 2040/ Hoofdgroenstructuur (2011);
- Ecologische Visie/ Ecologische Structuur en knelpunten (2012);
- Risicosoorten;
- Flora (in ontwikkeling)¹

De informatie betreffende de ligging van beschermde gebieden in Amsterdam is afkomstig van de website maps.amsterdam.nl/ecopassages. Soortinformatie wordt geraadpleegd via de themakaarten op maps.amsterdam.nl, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) én eventueel relevante literatuur. Relevante waarnemingen tijdens veldwerk van beschermde soorten én risicosoorten worden binnen een maand na definitieve oplevering gearchiveerd in het Amsterdamse account van de NDFD.

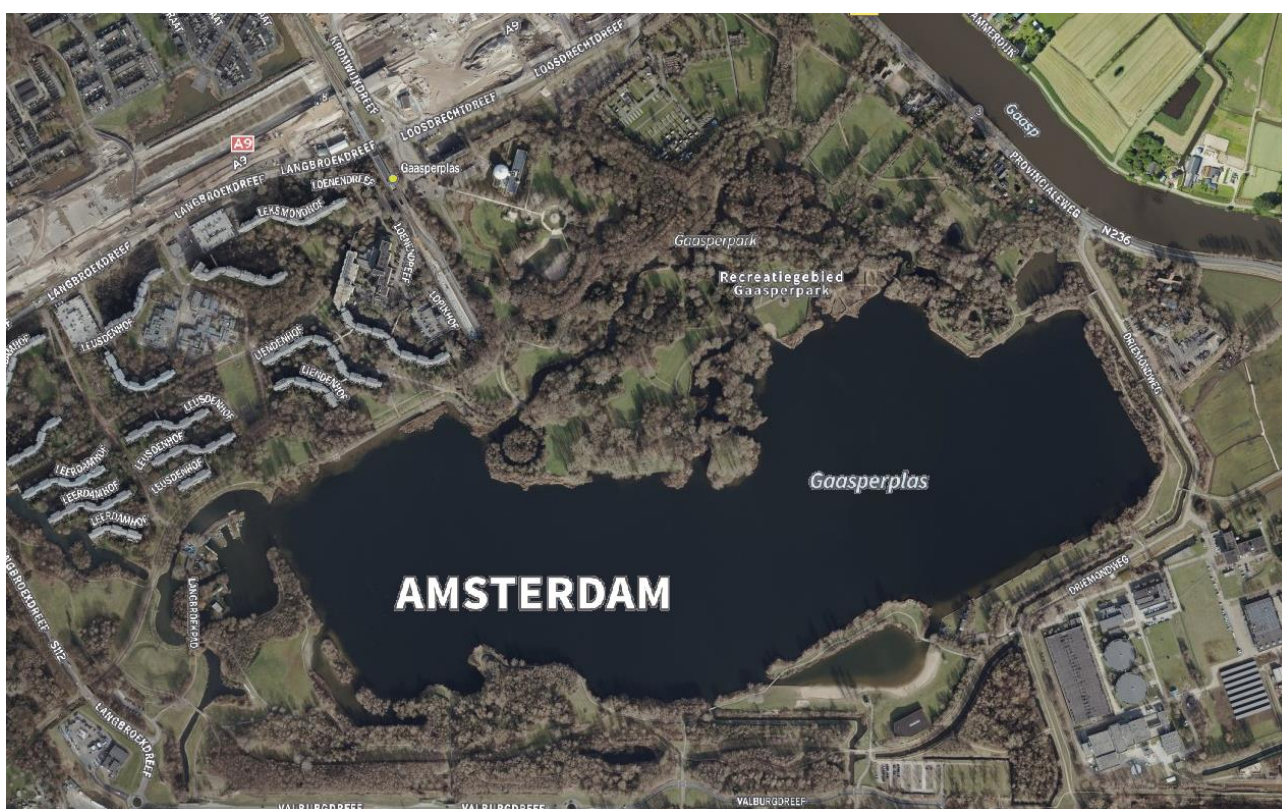
De beschermde gebieden betreffen: Natura 2000, NatuurNetwerk NL (NNN, de voormalige ecologische hoofdstructuur), Ecologische structuur en Hoofdgroenstructuur.

¹ Gemeente Amsterdam is aanvullend beleid aan het voorbereiden voor een aantal bijzondere niet (meer) beschermde muurplanten, gekoppeld aan de nieuwe gedragscode Wet Natuurbescherming van Stadswerk. Het beleid Muurflora (in wording) omvat tien soorten. Het betreft vier soorten (zwartsteel, steenbreekvaren, tongvaren en gele helmbloem) die eerder onder de Flora- en faunawet beschermd waren en het nog steeds waard zijn om te beschermen én zes nieuwe soorten (steenhavikskruid, lancetvormige streepvaren, stengelomvattend havikskruid, halsbloem, muurnavel en muurfijnstraal) waarvoor aanvullend bescherming gewenst is. Dit betekent dat Amsterdam de bescherming voor deze bijzondere muurplanten continueert of opstart. Dat verloopt via een aangepast regiem, gekoppeld aan de zorgplicht, waarbij de inzet is om 'waar dat bij (groot) onderhoud en beheer inpasbaar is deze soorten op (kade)muren te handhaven'. Het verplaatsen van deze soorten en/of compensatie van deze soorten (bij ruimtelijke ingrepen) is niet (langer) voorgeschreven. Wel zet de Gemeente Amsterdam volop in op natuurinclusief bouwen (principe 3 uit de Groenvisie 2050 van de Gemeente Amsterdam), wat betekent dat gelijkwaardige of zelfs verbeterde omstandigheden voor muurflora worden teruggebracht in de nieuwe situatie. Bovenstaande is nog niet de formele lijn, maar wordt wel al aangehouden in de uitvoering van werkzaamheden op (kade)muren van de Gemeente Amsterdam.

3. Beschrijving plangebied en voorgenomen ontwikkeling

3.1 Beschrijving plangebied

De Gaasperplas is een kunstmatige recreatieplas gelegen in stadsdeel Amsterdam-Zuidoost. De plas wordt omgeven door een aangesloten stadspark, dat grotendeels ligt ingebed in het stedelijk gebied en aan de oostzijde aan weiland grenst (figuur 3.1). Aan de noordoever van de plas ligt het Gaasperpark. Het Gaasperpark is ca. 62 ha in oppervlak en ligt ingeklemd tussen rivier de Gaasp, de Gaasperdammerweg, flatwijk Nellestein en de Gaasperplas. Dit park bevat meerdere recreatieve voorzieningen, zoals strandjes en ligweides, een speeltuin, camping en een manage. Daarnaast bevat het terrein een verscheidenheid aan groenstructuren, zoals bosplantsoenen, solitaire bomen, tuinen, heestervakken, struiken, rietoevers, en intensief en extensief beheerd gras. Verder omringt een parksingel de Gaasperplas, met daarin eveneens meerdere recreatieve voorzieningen en soortgelijke groenstructuren als in het Gaasperpark. Ten zuiden van de Gaasperplas liggen de wijken Gaasperdam en Gein, waarlangs ten oosten het park en natuurgebied de Gaasperzoom naar het zuiden strekt. Al de bovengenoemde groenstructuren – het Gaasperpark, de parksingel om de Gaasperplas en de Gaasperzoom – maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland.

Figuur 3.1. Luchtfoto van het plangebied (bron: Street Smart door Cyclomedia).

De voorgenomen werkzaamheden vinden plaats in de oeverzones en het parkachtige terrein rondom de gehele Gaasperplas. idverde Advies is gevraagd de quickscan en boomholtenonderzoek voor de deelgebieden 1, 2, 3, 4 en 8 uit te voeren (figuur 1.2). Deze deelgebieden vormen samen het overgrote deel van het Gaasperpark. Daarnaast betreffen ze een deel van de oeverzone in de groensingel (deelgebied 3).

Figuur 3.2. Impressie plangebied. De bovenste twee foto's zijn genomen ten oosten van het plangebied, parallel aan de Driemondweg. De foto linksonder ten noordwesten, vlakbij het metrostation Gaasperplas. De foto linksonder is genomen centraal in het Gaasperpark, grenzend aan de steentuinen.

3.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens de Gaasperplas en omliggende groenstructuren en infrastructuur herin te richten (figuur 1.2). Hiervoor worden grote delen van de bestaande groenstructuren en bodem verwijderd of omgevormd. Werkzaamheden betreffen o.a. het grootschalig afgraven van grond, verwijderen van bomen, struweel, hagen, tuinen en verharding en omvormen of aanleggen van (nieuw) groen. Daarnaast worden nieuwe infrastructurele elementen en voorzieningen aangelegd, zoals voet- en fietspaden, Wc's, sportvoorzieningen en een trekpuntje. Met name de werkzaamheden aan het groen en bodem leveren risico's op conflicten met de Wnb op. Deze werkzaamheden zijn in onderstaande figuren weergegeven op een kaart (figuur 3.3 en 3.4). Onderstaand wordt ook een beschrijving gegeven van de voorgenomen werkzaamheden aan groen en bodem per deelgebied. Wanneer één vlak van werkzaamheden in meerdere deelgebieden valt, wordt deze tot het deelgebied gerekend waar deze ruwweg het meeste oppervlakte in heeft. De gehanteerde volgorde van de deelgebieden is topografisch, van noordwest naar zuidoost.

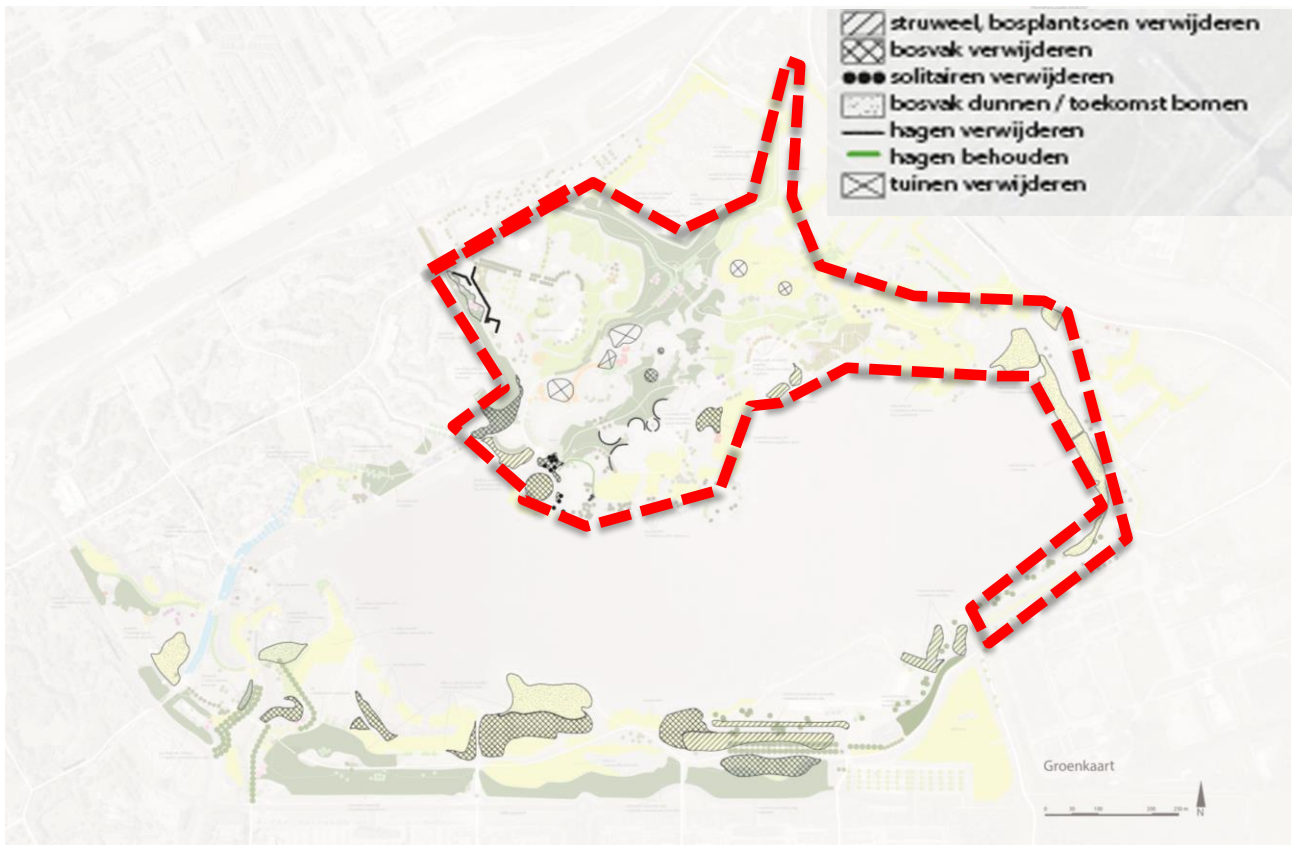
Deelgebied 1: dunnen bosvak/toekomst bomen, verwijderen hagen en afgraven grond

Deelgebied 8: hier vinden geen werkzaamheden aan groen en bodem plaats

Deelgebied 2: tuinen en bosvak verwijderen

Deelgebied 4: struweel, bosplantsoen, bosvak, solitaire bomen en hagen verwijderen

Deelgebied 3: bosvak dunnen/toekomst bomen

Figuur 3.3. Voorgenomen werkzaamheden aan groenstructuren rond de Gaasperplas. Bij voorliggende quickscan zijn uitsluitend de effecten van werkzaamheden binnen de aan idverde Advies toegewezen deelgebieden (schets buitengrens aangegeven met rode contour) geëvalueerd.

Figuur 3.4. Voorgenomen grondwerkzaamheden (af te graven grond) rond de Gaasperplas, weergegeven in blauw. Bij voorliggende quickscan zijn uitsluitend de effecten van werkzaamheden binnen de aan idverde Advies toegewezen deelgebieden (schets buitengrens aangegeven met rode contour) geëvalueerd.

4. Uitgangspunten natuur

4.1 Onderzoeksmethode natuur

Het onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming en natuurbeleid is in de vorm van een quickscan uitgevoerd conform eerdergenoemde beleidsuitgangspunten (hoofdstuk 2).

De quickscan bestaat uit een bronnenonderzoek in combinatie met een eenmalig veldbezoek. Het plangebied en de directe omgeving worden beoordeeld op de potentiële aanwezigheid van (beschermde) soorten en natuurwaarden, Rode Lijstsoorten en risicosoorten voor zover dit van belang is in relatie tot de werkzaamheden die worden uitgevoerd. De waarnemingen en analyse in de quickscan worden ondersteund door heldere foto's. In het format quickscan natuur is opgenomen welke informatie vermeld en onderzocht dient te worden. Aanvullend hierop wordt ook getoetst op invasieve exoten, zoals opgenomen in de Europese Unielijst Invasieve exoten.

4.1.1 Bronnenstudie

Voor het bronnen- en literatuuronderzoek zijn op 25 maart 2022 de gegevens opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). In de NDFD is rondom het plangebied een polygoon ingetekend. Het polygoon is ruimer ingetekend dan het plangebied, namelijk in een straal van ca. 1 km rondom het plangebied. Binnen dit polygoon zijn alle verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd van de afgelopen vijf jaar. Door het polygoon ruimer in te tekenen dan het plangebied, is de verkregen dataset voldoende groot om te kunnen benutten voor dit onderzoek. Eveneens zijn binnen het polygoon de waarnemingen van Rode lijstsoorten en invasieve exoten opgevraagd.

De uit de NDFD opgevraagde dataset bestaat in totaal uit 4694 'records'. Op basis van deze beschikbare gegevens is een eerste inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Verder is in de map viewer van gemeente Amsterdam (maps.amsterdam.nl/) aanvullend gekeken naar het voorkomen van broedvogels met beschermde nesten (maps.amsterdam.nl/vogels) en vleermuizen (maps.amsterdam.nl/vleermuizen) ter hoogte van het plangebied.

Daarnaast is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden en het planologisch beschermde NatuurNetwerk Nederland (NNN). Ook is gekeken of Hoofdgroenstructuur en Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam binnen het plangebied ligt.

4.1.2 Biotooptoets

De biotooptoets bestaat uit het uitvoeren van een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Op het moment dat het veldbezoek wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebieden en migratieroutes aan hun leefomgeving stellen, vergeleken met en getoetst aan de situatie in het veld.

Het veldbezoek is op 28 maart 2022 uitgevoerd door twee ecologen van *idverde Advies*. Tijdens uitvoer van het veldbezoek was het bewolkt, ca. 14 °C en was er sprake van 3 Bft. In het bijzonder is gelet op potentieel leefgebied van kleine marterachtigen, nest- en roestplaatsen van rans- en bosuilen, aanwezigheid van nesten of holtes van boombewonende soorten en potentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen.

4.2 Aanvullend natuurwaardenonderzoek

4.2.1 Boomholtenonderzoek

Naast de quickscan is een boomholtenonderzoek uitgevoerd. Het boomholtenonderzoek bestaat uit een controle van de vanaf het maaiveld zichtbare en bereikbare boomholten in de te verwijderen of dunnen bosplantsoenen en de te verwijderen solitair in het plangebied. Dit heeft als doel verblijfplaatsen van beschermde soorten uit te sluiten. In het onderhavige onderzoek is gelet op verblijfplaatsen van boommarter, vleermuizen en holenbroeders. Hierbij is gebruik gemaakt van een RIDGID micro CA-150 inspectie camera en een telescooppladder. Door de camera in boomholten te richten kan worden gezien of er (sporen van) beschermde soorten aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn kan op basis van de camerabeelden en de nadere beoordeling van een ecologisch deskundige worden ingeschat of deze holten potentieel geschikt zijn.

Het boomholtenonderzoek is op 25 april 2022 uitgevoerd door twee ecologen van *idverde Advies*. Tijdens uitvoer van het boomholtenonderzoek was het geheel bewolkt, ca 9 °C en was er sprake van 3 Bft.

4.2.2 Overig vervolgonderzoek

Afhankelijk van uitkomsten quickscan, scope van werkzaamheden, nieuwe inrichting en planning wordt bepaald of en wanneer eventueel benodigd aanvullend natuurwaardenonderzoek wordt uitgevoerd. Opzet en invulling hiervan dient te voldoen aan het format natuurwaardenonderzoek van de gemeente Amsterdam (versie 24 februari 2020).

5. Resultaten bronnenstudie, biotooptoets en boomholtenonderzoek

5.1 Potentiële natuurwaarden per soortgroep

5.1.1 Vaatplanten

Bronnenstudie

In de NDFF en via maps.amsterdam.nl/muurplanten zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied geen meldingen gedaan van beschermde vaatplanten volgens de Wet natuurbescherming. Wel zijn meldingen bekend van een aantal Rode Lijstsoorten in de omgeving van het plangebied, waaronder o.a. gele kornoelje, kamgras, korenbloem, moeraswespenorchis, moeraswolfsmelk, schijnraket, en zomerklokje. Deze soorten zijn niet wettelijk beschermd en voor geen van deze soorten geldt aanvullende bescherming onder het “beleid Muurflora” (in ontwikkeling) van de gemeente Amsterdam (april 2021), onderdeel van de ontwikkeling van het Amsterdamse florabeleid. Twee soorten die zijn vermeld in de NDFF en wel aanvullende bescherming onder het “beleid Muurflora” genieten, zijn gele helmblom en tongvaren. Van deze soorten is op ruime afstand van het plangebied een enkel exemplaar waargenomen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen wettelijk beschermde vaatplanten aangetroffen. Dit kan te wijten zijn aan de tijd van het veldbezoek, namelijk vóór het groeiseizoen. Dit vermindert de trefkans van bijzondere of zeldzame flora. Wel is een inschatting gemaakt van potentiële groeiplaatsen van beschermde soorten. Binnen het plangebied zijn geen muren aanwezig waar (beschermde) muurplanten op worden verwacht. Een groot deel van het plangebied bestaat uit kort gemaaid gazon, waarop bijzondere soorten niet de kans krijgen te groeien. Soorten in de ondergroei van de bosplantsoenen, heestervakken, hagen en struiken, als fluitenkruid, hondsdrif, paardenbloem, brandnetel, reuzenberenklauw, ereprijs, zuring, hoefblad, gewoon speenkruid, en kleefkruid wijzen daarnaast op voedselrijke omstandigheden. Dergelijke omstandigheden bieden geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten, die over het algemeen voorkomen in (voedselarme) natuurgebieden.

De in de NDFF vermelde Rode Lijst soorten (korenbloem, moeraswolfsmelk, schijnraket en zomerklokje) zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Het is onwaarschijnlijk dat korenbloem en schijnraket voorkomen in de bosplantsoenen en heestervakken, gezien deze weinig geschikt biotoop voor deze soorten bieden. Zomerklokje is hoogstwaarschijnlijk aangeplant, echter zou in potentie voor kunnen komen in een nabijgelegen plangebied waar grondwerkzaamheden zijn voorgenomen. In theorie kan daarnaast moeraswolfsmelk, die voorkomt op rietlanden en langs waterkanten, aanwezig zijn in vochtige gebieden aan het water waar grondwerkzaamheden uit worden gevoerd.

Aanwezigheid van beschermde vaatplanten en soorten beschermd onder het Amsterdamse muurflora beleid kunnen binnen het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.1.2 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenstudie

In de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied meldingen bekend van de beschermde soorten boommarter, bunzing, bosmuis, egel, haas, konijn, dwergmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis, vos, ree, woelrat en wezel. Met uitzondering van boommarter, bunzing en wezel zijn al deze soorten vrijgesteld in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de periode maart- april en juli tot en met november. Daarnaast zijn meldingen bekend van de niet-beschermde bruine rat, huismuis, mol en de plaagsoort muskusrat. Wanneer op iets ruimere afstand wordt gekeken, zijn meldingen bekend van hermelijn (op ca. 3.0 km afstand).

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek hebben we met uitzondering van één konijn geen zoogdieren waargenomen, zowel in als grenzend aan het plangebied. Te zien aan de vele holletjes in de bodem in de bosplantsoenen en heestervakken is er ruim voldoende aanbod aan habitat voor kleine holbewonende grondgebonden zoogdieren, zoals de dwergmuis, dwergspitsmuis en rosse woelmuis. Deze soorten leven bij voorkeur onder hoogopgaande en bodembedekkende dichte vegetatie, wat ook ruim aanwezig is. De afwisseling tussen relatief grote oppervlakten dichte opgaande vegetatie, hagen en open veld biedt ook geschikt habitat voor egel, haas, konijn, vos, en ree. Daarnaast is er geschikt habitat aanwezig voor de woelrat, vanwege de nabijheid van het stilstaande, zoete water in verscheidene sloten en de Gaasperplas. Het plangebied kan daarnaast ook deel uitmaken van het leefgebied van eekhoorn.

In deelgebied 1 troffen we vossenholen aan in een bosplantsoen waar de dunning van het bosvak is gepland (figuur 5.1). Deze holen vertoonden weinig actieve gebruikssporen, maar we kwamen een hovenier tegen die bevestigde dat er meerdere vossen in de holen huisvesten. Ze zijn dus in gebruik door vos. Mogelijk zijn ze ook lokaal in gebruik genomen door andere soorten, zoals boommarter of bunzing. Het (braam)struweel, de bosplantsoenen en heestervakken, de lijnstructuren van bomen en struiken, de rommelhoekjes en de grootte van het terrein zorgen ervoor dat het plangebied potentieel geschikt leefgebied is voor marterachtigen als de boommarter, bunzing, wezel en hermelijn. Bij werkzaamheden aan of dichtbij de vossenholen kunnen verblijfplaatsen beschadigd of vernietigd worden.

Boommarter heeft vaak rustplaatsen in boomholten en nestelt bijvoorbeeld in oude spechten- en inrottingsholten. De meeste te verwijderen bomen in het plangebied bevatten geen holtes, of holtes die te klein zijn voor boommarter. Het merendeel van de holtes zijn bij het boomholtenonderzoek gecontroleerd en ongeschikt bevonden voor boommarter. In de solitaire wilgen zijn echter enkele boomholten van formaat aanwezig. Gebruik van deze boomholten door boommarters kan op basis van het boomholtenonderzoek niet worden uitgesloten.

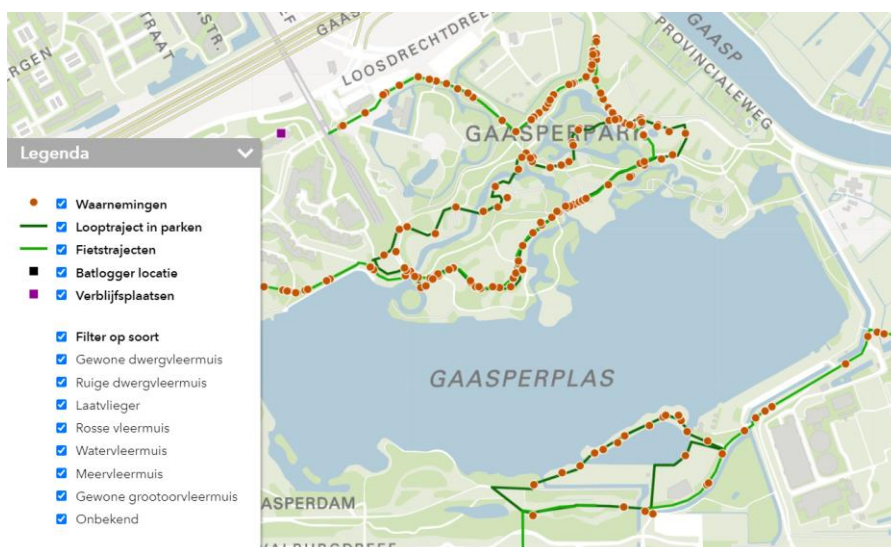

Figuur 5.1. Vossenholen in bosplantsoen waarin dunning van het bosvak is gepland. De rode stippen in de rechter afbeelding geven de locaties van de vossenholen weer.

5.1.3 Vleermuizen

Bronnenstudie

In een straal van ca. 1 km zijn veel meldingen bekend van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (NDF en maps.amsterdam.nl/vleermuizen, figuur 5.2). Binnen het plangebied zijn tevens enkele meldingen bekend van watervleermuis en laatvlieger. Tot slot is er één melding bekend van een rosse vleermuis, waargenomen aan de overkant van de Gaasperplas in 2021 (ca. 500 m afstand).

Figuur 5.2. Waarnemingen van vleermuizen in en rondom het plangebied (bron: maps.amsterdam.nl/vleermuizen).

Veldbezoek

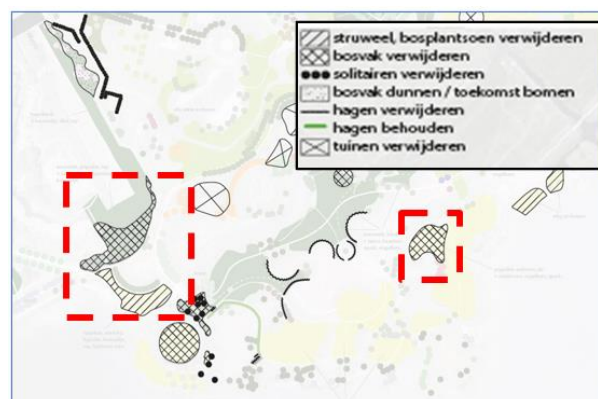
Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen kan onderscheid gemaakt worden tussen vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Er is bebouwing aanwezig in het plangebied, zoals het Planetarium, die potentiële vaste verblijfplaatsen biedt voor gebouwbewonende soorten. Daarnaast grenst het plangebied ten westen aan de flatwijk Nellestein en ten oosten aan een oude boerderij, waar zich ook verblijfplaatsen in kunnen bevinden. In de flatwijk Nellestein is bijvoorbeeld een kraamkolonie en zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig (maps.amsterdam.nl/vleermuizen). Aan geen van de aanwezige bebouwing worden echter in het kader van het onderhavige project werkzaamheden uitgevoerd. Bijgevolg lopen de (potentiële) vaste verblijfplaatsen geen direct risico. Indirect kunnen ze echter schade ondervinden door versterking van essentiële vliegroutes en foerageergebied waar de vleermuizen die hier verblijven van afhankelijk zijn.

Daarnaast zijn boombewonende vleermuissoorten – ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis - aanwezig in en in de nabijheid van het plangebied. De meeste te verwijderen bomen bevatten geen holtes of losse bast, of staan dusdanig ingekapseld tussen andere vegetatie dat ze niet potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Bij het boomholtonderzoek zijn ca. 30 holten gecontroleerd op gebruik door of geschiktheid voor vleermuizen. Hierop volgend konden verblijfplaatsen in een groot aantal boomholten worden uitgesloten, met name omdat deze te ondiep of te vochtig waren. Een aantal bomen had echter holtes en/of spleten die potentieel wél geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (figuur 5.3) en waarbij het gebruik niet kon worden uitgesloten op basis van het boomholtonderzoek.

Figuur 5.3. Solitaire wilg met boomholten die potentiële verblijfplaatsen bieden aan vleermuizen en locaties van de andere te verwijderen solitaire met potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Daarnaast is het op verscheidene plekken mogelijk dat de bos- en struweelplantsoenen fungeren als lijnvormig elementen voor vliegroutes van vleermuizen (bijv. langs westkant van het plangebied). Het betreft hier bosplantsoenen met dikke, oude en hoge bomen (figuur 5.4). De zijden van deze bosplantsoenen maken verbindingen tussen omliggende groenstructuren (onderling) en het bebouwde gebied. Deze lijnvormige oriëntatiepunten dragen bij aan de geschiktheid van het terrein als foerageergebied. De groenstructuren zorgen daarnaast voor een relatief wind- en lichtluwe omgeving, wat eveneens bijdraagt aan de foerageermogelijkheden. Tot slot zorgt de diversiteit en grote hoeveelheid aan goed ontwikkelde groenstructuren, en de aanwezigheid van meerdere waterlichamen, voor een goed voedselaanbod in de vorm van insecten. Als foerageergebied is het plangebied dus uiterst geschikt.

Figuur 5.4. Te verwijderen bos- en struweelplantsoenen die potentiële vliegroutes begeleiden voor vleermuizen

5.1.4 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Bronnenstudie

In de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km meldingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen (categorie 1 t/m 4 Wnb). Het gaat om boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en wespandief. Ook zijn meldingen bekend van vogels waarvan de nesten alleen jaarrond beschermd zijn onder zwaarwegende ecologische redenen. Hierbij gaat het om blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, bosuil, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, spreeuw, tapuit, torenvalk, zwarte kraai, zwarte mees en zwarte roodstaart. Een aantal van de meldingen is afkomstig uit het plangebied, maar er zijn geen meldingen bekend van (jaarrond beschermde) nesten (zie ook '5.1.5 Overige broedvogels').

Veldbezoek

Categorie 1 t/m 4

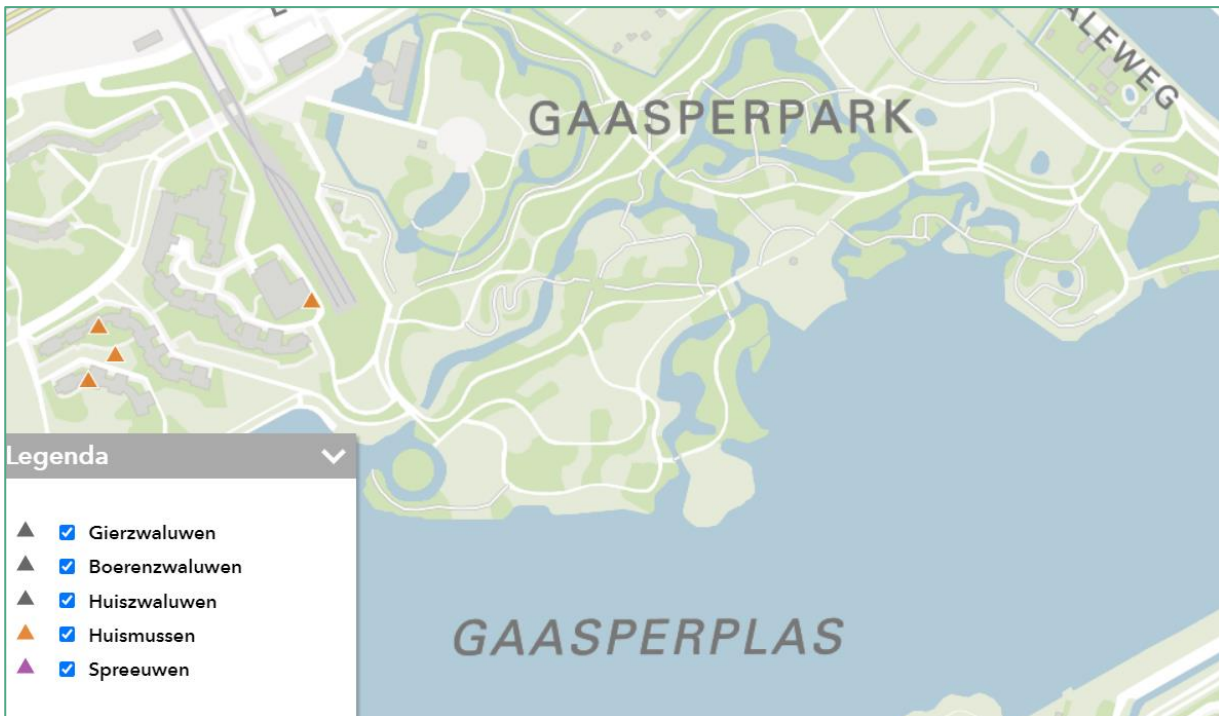
De gierwaluw is waargenomen in de omgeving. Deze nestelt onder dakpannen, dakbeschot of andere vormen van betimmering. Vooral steile daken of wanden met betimmering worden vaak gebruikt als nestlocatie. De gierwaluw kan namelijk lastig opvliegen vanuit een vlakke situatie. Vanuit steile daken of wanden kan de vogel zich een stukje laten vallen en vervolgens wegvliegen. Geschikte nestlocaties voor gierwaluw zijn in het plangebied niet aangetroffen.

Huismussen nestelen over het algemeen onder dakpannen, in betimmering van dakgoten, dakopschot of in vergelijkbare beschutte holten. In de aanwezige bebouwing in het plangebied (het Planetarium) kunnen zich in theorie nestlocaties van huismus bevinden. Broedplaatsen van huismussen (figuur 5.5) zijn daarnaast gerapporteerd in de naastgelegen wijk Nellestein (maps.amsterdam.nl/vogels). De potentiële broedlocaties in het Planetarium en één van de locaties in Nellestein, liggen in de nabijheid van te dunnen en te verwijderen bos- en struweelplantsoenen, welke mogelijk als foerageergebied of schuilgelegenheid dienst doen. Er is echter een groot aanbod alternatieve foerageergebieden en schuilgelegenheden aanwezig in de omgeving van de (potentiële) nestplaatsen in de vorm van andere groenstructuren.

Grote gele kwikstaart nestelt uitsluitend langs stromend water, al dan niet zwak tot nauwelijks stromend. In het plangebied is het water beperkt tot stilstaande sloten en de Gaasperplas zelf, wat het ongeschikt maakt als nestlocatie voor grote gele kwikstaart. Nesten van buizerd, havik, ooievaar, roek, sperwer en wespandief zijn groot en opvallend. Deze zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek, op basis waarvan ze kunnen worden uitgesloten.

Ransuil broedt in potentie op oude kraaien- en eksternesten en zoekt hierbij een beschutte locatie op. In het plangebied zijn dergelijke nesten aanwezig, echter deze bevinden zich op de kronen van overwegend lage bomen die weinig beschutting bieden. Bovendien zijn in de omgeving van de nesten kraaiachtigen actief, wat erop duidt dat de nesten nog in gebruik zijn. Omdat ransuilen daarnaast erg honkvast zijn wordt verwacht dat rondom de potentiële nestlocaties clusters van waarnemingen in de NDFF terug zijn te zien. De verwachting is bijgevolg dat de aanwezige kraaiennesten niet als broedlocatie voor ransuil fungeren. Roestplaatsen van ransuil vallen op in een landschap, omdat hier meerdere ransuilen in de winterperiode verzamelen. Ransuilen gebruiken meerdere roestplaatsen waar ze regelmatig tussen verplaatsen. Ook bij afwezigheid van de ransuilen zijn de roestplaatsen herkenbaar aan de grote hoeveelheden uilenpoep, braakballen en veren onder de bomen waar de roestplaatsen zich in bevinden. Omdat de roestplaatsen goed te herkennen zijn en de aandacht trekken van het publiek kan er vanuit worden gegaan dat deze, zeker in een drukbezocht park als het Gaasperpark, vermeld staan in de NDFF. De roestplaats in de woonwijk Nellestein is bijvoorbeeld in de NDFF-data te herkennen

als een plek met een hoge dichtheid aan waarnemingen. In het onderhavige plangebied is geen soortgelijke ‘hotspot’ van in de NDFF vermelde waarnemingen gevonden. Daarnaast troffen we bij het veldbezoek geen tekenen van roestplaatsen aan binnen of in de buurt van de vlakken waar groen of grond wordt omgevormd en is er een ruim alternatief aan groen aanwezig voor het leefgebied van rans- en bosuilen.

Figuur 5.5. Jaarrond beschermd broedplaatsen van huismus in de buurt van het plangebied

Tijdens het veldbezoek namen we enkele categorie 5. jaarrond beschermde vogelnesten aan, van o.a. zwarte kraai (zie onderstaande tekst bij ‘Categorie 5’ (figuur 5.6)). Het is niet uit te sluiten dat deze in gebruik worden genomen door een soort als boomvalk. Als een boomvalk deze nesten gebruikt, geniet het nest jaarronde bescherming.

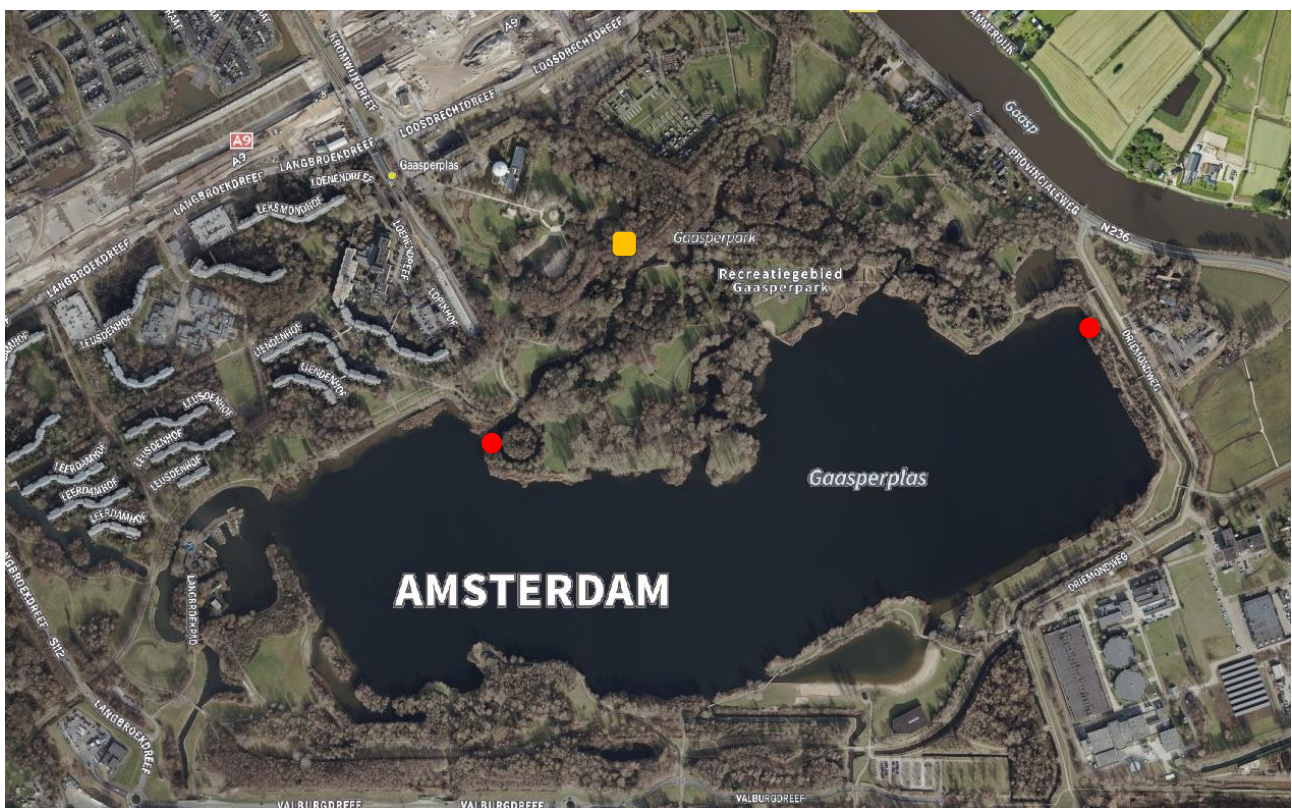

Figuur 5.6 Mogelijk jaarrond beschermd nest (waarschijnlijk zwarte kraai). In theorie bruikbaar door boomvalk of ransuil.

Categorie 5

Tijdens het veldbezoek namen we meerdere jaarrond beschermde vogelnesten (cat. 5), waaronder eksternesten, zwarte kraaiennesten en meerdere broedende blauwe reigers, in of nabij de plangebiedjes waar (figuur 5.7). Er zijn in de omgeving echter voldoende nestbomen aanwezig, waardoor geen sprake is van zwaarwegende redenen die de nesten jaarrond zouden beschermen. Iets soortgelijks geldt voor de ijsvogel, die mogelijk in de steilere oevers van de waterlichamen broedt. Ten eerste treffen de voorgenomen werkzaamheden de steilere oevers maar in zeer beperkte mate. Ten tweede is er een ruim aanbod van alternatieve oevers aanwezig, waardoor er geen zwaarwegende ecologische redenen gelden. Broedgevallen van oeverzwaluw in het plangebied worden vanwege een gebrek aan grote steilranden langs open water of rivieren uitgesloten.

Tijdens het boomholtonderzoek is waargenomen dat verscheidene boomholten hoger in de bomen in gebruik zijn door broedvogels. Er was met name veel activiteit zichtbaar bij de grote solitaire wilgen, van o.a. halsbandparkiet en grote bonte specht. Voor holenbroeders (spechten, boomklever, boomkruiper etc.) zijn er dus mogelijk geschikte boomholten aanwezig. Nestlocaties van bosuil zijn uitgesloten, omdat de boomholten niet van voldoende formaat zijn voor deze soort. Het is dus niet uitgesloten dat er jaarrond beschermde boomholten aanwezig zijn in dezelfde plangebieden waar mogelijk vleermuizen verblijfplaatsen in de bomen vinden (deelgebied 4 met name).

Figuur 5.7. Locaties van mogelijk jaarrond beschermde vogelnesten vlak naast of in het plangebied. Nesten van zwarte kraai of ekster zijn aangegeven met rode stippen, nesten van blauwe reiger met een oranje vierkantje.

5.1.5 Overige broedvogels

Bronnenstudie

In de gegevens van de NDFP zijn vele meldingen van algemene vogels bekend die afkomstig zijn uit de omgeving van het plangebied. Meldingen in de omgeving hebben betrekking op soorten als merel, zwartkop en winterkoning.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn veel algemene soorten waargenomen, zoals gaai, heggenmus, parkeend, meerkoet en waterhoen. Daarnaast troffen we nesten van algemene broedvogels aan in het struweel. Het groen is op veel plaatsen zeer geschikt voor broedvogels vanwege de dichtheid van de takken of bladerdak en de beschikbaarheid van een groot oppervlakte aan geschikt biotoop in de omgeving. Verschillende soorten vogels kunnen tot broeden komen binnen en rondom het plangebied in de broedperiode. Deze periode loopt over het algemeen van maart tot en met augustus, maar soorten als houtduif kunnen tot in november nog broedend gevonden worden. Aanwezigheid van broedvogels kan niet worden uitgesloten.

5.1.6 Vissen

Bronnenstudie

In de NDFF-database zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen.

Veldbezoek

In het plangebied bevinden zich meerdere slootjes en aangrenzend bevindt zich de Gaasperplas. De slootjes en de Gaasperplas zijn geen zuurstofrijke, stromende rivieren of beken, en daarmee ongeschikt als leefgebied voor beekdonderpad, beekprik, elrits en gestippelde alver. Door het ontbreken van (uitbundige) onderwatervegetatie zijn ze ongeschikt voor grote modderkruiper. Door het ontbreken van diepe riviermondingen zijn ze ongeschikt voor kwabaal, houting en steur. Ze zijn eveneens ongeschikt voor rivierdonderpad, vanwege een gebrek aan waterbeweging en mogelijk beschutting in de vorm van stenen, boomwortels of oeverbeschoeiing. Door de Wnb beschermde vissoorten zijn dan ook uitgesloten.

5.1.7 Amfibieën

Bronnenstudie

In de NDFF zijn in de omgeving van het plangebied meldingen bekend van (algemeen voorkomende) bruine kikker, gewone pad, en de kleine watersalamander. Ook is er een enkele melding gedaan van een rugstreeppad aan de zuidkant van de Gaasperplas, in de zuidwestelijke hoek van het terrein van Waternet locatie Weesperkarspel.

Veldbezoek

Het gebied kan geschikt leefgebied, voortplantingsgebied en winterhabitat bieden aan amfibieën zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De rugstreeppad is een pioniersoort met voorkeur voor vroege stadia in de ecologische successie. De hoog opgaande en bodembedekkende vegetatie in het plangebied en het gebrek aan braakliggend, open terrein maakt het geen aantrekkelijk terrein voor de rugstreeppad. Aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieënsoorten kan echter niet worden uitgesloten.

5.1.8 Reptielen

Bronnenstudie

In de NDFF zijn in de omgeving van het plangebied meldingen bekend van ringslang. Dichtbij het plangebied zijn twee meldingen gedaan: één in de Gaasperplas en één ten oosten op de Driemondweg.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) reptielen waargenomen. Geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Ook zijn geen composthopen, vervellingen of andere aanwijzingen waargenomen wat duidt op aanwezigheid van ringslang. Wel bevat het gebied veel waterlichamen en stenige oppervlakten in de buurt van water waar een ringslang kan zonnen. Mogelijk kan het plangebied als migratieterrein worden gebruikt, maar essentiële functies zijn niet aanwezig. Negatieve effecten op (het essentiële leefgebied van) de ringslang zijn uitgesloten.

5.1.9 Ongewervelde diersoorten

Bronnenstudie

Binnen een straal van 1 km, aan de overkant van de Gaasperplas, is één melding bekend van de beschermde grote vos. In de buurt van het plangebied (deelgebieden buiten de scope van *id*verde Advies) zijn daarnaast vele iepen aanwezig waar zich mogelijk iepenpages in kunnen bevinden. De iepenpage is waargenomen in 2016 binnen de grenzen van de gemeente Amsterdam (Vlinderstichting, 2016), en is daarna pas weer in 2021 eenmalig waargenomen ten noorden van het centrum van Amsterdam. Gezien de grote afstand (ca. 12 km) tot de laatst bekende vindplaats van de iepenpage, is geen onderzoeksverplichting aan de orde.

Veldbezoek

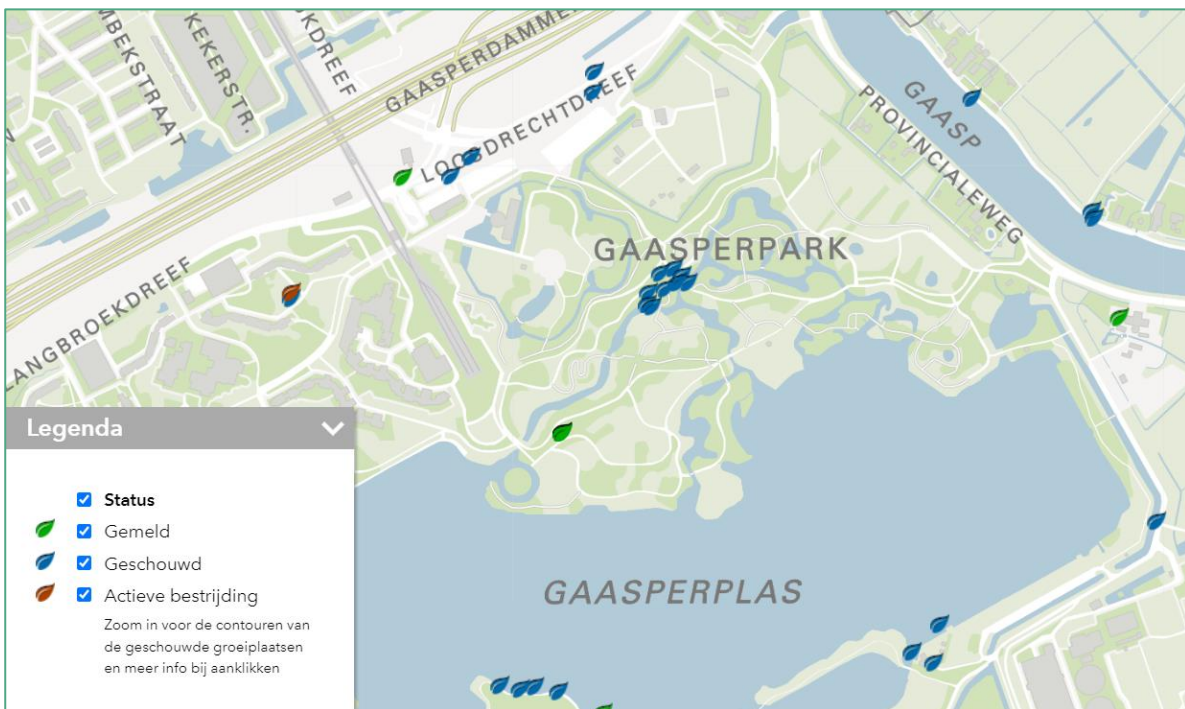
Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde ongewervelden, wat in dit seizoen (eind maart) ook niet te verwachten was. In het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor beschermde ongewervelden.

5.2 (Potentiële) natuurrisico's

Risicosoorten - Aziatische duizendknoop

In de map-viewer van gemeente Amsterdam (maps.amsterdam.nl/duizendknoop) zijn meerdere meldingen van Aziatische duizendknoop bekend in het plangebied (figuur 5.8). Tijdens het veldbezoek zijn geen Aziatische duizendknopen aangetroffen, maar dit sluit aanwezigheid niet uit aangezien het veldbezoek in maart heeft plaatsgevonden, buiten het vegetatieve stadium van de duizendknoop. Grote groeiplaatsen kunnen eveneens niet worden uitgesloten, aangezien deze worden gesaneerd. Het is van belang dat het uitvoerend personeel bekend is met de duizendknoopsoorten, zodat deze in het veld herkend worden. Het verspreiden van maaisel van deze soorten of het verplaatsen van grond met duizendknoopresten is de voornaamste reden van de verspreiding van

deze soort en dient ten alle tijden voorkomen te worden. Wanneer grond van buiten het gebied wordt aangevoerd dient ook gegarandeerd te kunnen worden dat deze vrij is van plantmateriaal van Aziatische duizendknoop.

Figuur 5.8. Locaties van Aziatische duizendknoop binnen het plangebied

Risicosoorten – Overige invasieve planten

Binnen het plangebied is op meerdere plaatsen opkomende reuzenberenklauw aangetroffen. Naar alle waarschijnlijkheid zijn er meer groeiplaatsen aanwezig (figuur 5.9). De reuzenberenklauw is een invasieve soort die ernstige verwondingen kan veroorzaken aan huid en ogen van mensen en dieren. De beheerder van het gebied heeft de plicht om deze soort te bestrijden, om schade en verdere verspreiding te voorkomen.

Figuur 5.9. Locaties van reuzenberenklauw (rood) binnen het plangebied.

Risicosoorten - Dieren

In de map-viewer van gemeente Amsterdam zijn geen meldingen bekend van eikenprocessierups binnen het plangebied (maps.amsterdam.nl/eikenprocessierups). Tijdens het veldbezoek zijn ze niet waargenomen, aangezien dit in maart niet mogelijk is. In veel gevallen heeft de gemeente verantwoordelijkheid voor het bestrijden van eikenprocessierups.

6. Toetsing aan de Wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten van de werkzaamheden op de soorten die aanwezig zijn of verwacht worden. Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van een aantal (streng) beschermde soortgroepen in hoofdstuk 5 uitgesloten. Hierdoor is het optreden van negatieve effecten op deze soorten of soortgroepen niet aan de orde en worden zij onderstaand niet verder behandeld.

6.1 Gebiedsbescherming

6.1.1 Natura 2000

De Natura2000 gebieden die op kortste afstand van het plangebied liggen zijn Markermeer & IJmeer (ca. 4.0 km), Naardermeer (ca. 6.4 km), Botshol (ca. 6.0 km) en Oostelijke Vechtplassen (ca. 5.5 km) (figuur 6.1). Door de grote afstand en de tijdelijke aard van de voorgenomen werkzaamheden zijn de meeste type effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden uitgesloten. Stikstofdepositie kan echter op grote afstand optreden. Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden, waarmee voor tijdelijke bouw-, aanleg- en sloopactiviteiten een vrijstelling geldt van de vergunningplicht. Deze vrijstelling geldt specifiek alleen voor de bouwfase, niet voor de gebruiksfase. In de gebruiksfase zal de hoeveelheid vrijkomend stikstof nauwelijks of niet hoger liggen t.o.v. de huidige situatie. Het is dus niet nodig een stikstofberekening uit te voeren.

Figuur 6.1. Ligging van het plangebied (rode stip) t.o.v. de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (blauw-paars/groen). Afstanden zijn met pijlen weergegeven.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied overlapt geheel met het Natuur Netwerk Nederland (figuur 6.2). Nieuwe ontwikkelingen mogen de wezenlijke kenmerken en waarden van dit gebied niet duidelijk aantasten. De kernkwaliteit van het natuurgebied is "Besloten waterrijk bos- en parklandschap met recreatief gebruik". De kwaliteit hiervan bestaat in de basis vooral uit het samenhangende groene karakter

en kleinschalige afwisseling. De voorgenomen werkzaamheden laten het overgrote deel van de bestaande vegetatie en kleinschalige afwisseling intact. Aantastingen aan bijvoorbeeld rietzomen op de oever worden op den duur hersteld door natuurlijke successie. Op meerdere plaatsen rond de Gaasperplas wordt daarnaast natuur uitgebreid of gediversifieerd. Het samenhangende groene karakter en kleinschalige afwisseling blijven behouden.

De werkzaamheden kunnen daarnaast zorgen voor een verhoging van geluidsverstorening. Het plangebied ligt echter in een stedelijke omgeving, wordt recreatief gebruikt en ondervindt regulier maai-, -snoei en kapbeheer, waardoor enige mate van gewenning aan verstorening bij de lokale fauna wordt verwacht. Daarnaast zijn de werkzaamheden grotendeels tijdelijk en oppervlakkig van aard. Er vindt geen langdurig en grootschalig bouwproject, waarbij bijvoorbeeld wordt geheid, plaats op dezelfde locatie. Verwacht wordt dus dat geluidsverstorening een zeer beperkte of verwaarloosbare negatieve impact heeft.

Op basis van bovenstaande overwegingen kunnen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden worden uitgesloten. Conflicten met provinciaal beleid zijn niet aan de orde.

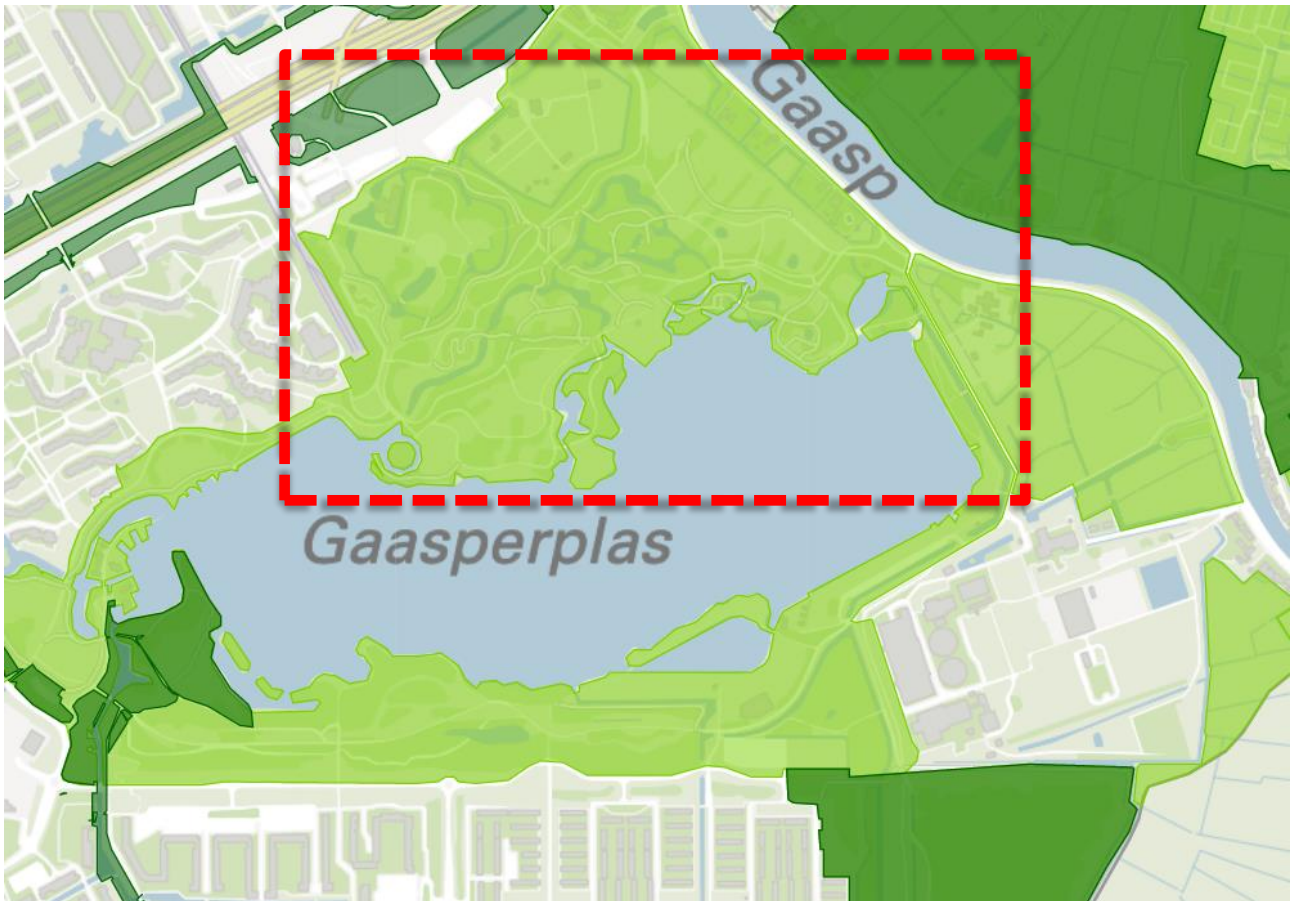

Figuur 6.2. Ligging van het plangebied (rode contour) t.o.v. de dichtstbijzijnde NNN-gebieden (groen) (bron: maps.amsterdam.nl).

6.2 Hoofdgroenstructuur en Ecologische structuur gemeente Amsterdam

De groene verbindingen (de ecologische structuur) zijn bedoeld om de groene gebieden met elkaar te verbinden en daarmee het leefgebied voor dier- en plantensoorten te vergroten. Een goede ecologische structuur is essentieel voor de biodiversiteit. De Amsterdamse ecologische structuur betreft een netwerk van zowel grote als kleine 'groene' en 'blauwe' gebieden en maakt het verbindende groene netwerk binnen de stad en de verbinding met het omringende landschap zichtbaar (Ecologische visie gemeente Amsterdam, d.d. 20 april 2012). De hoofdgroenstructuur betreft alle groengebieden in de gemeente Amsterdam, inclusief parken en sportcomplexen. Ook voor deze gebieden geldt een nee, tenzij beleid.

Het plangebied valt binnen de Hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam (figuur 6.3). De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen. Het groen in het plangebied wordt deels verwijderd en gedund, maar ook elders in het plangebied teruggebracht en gediversifieerd. Er worden stukken kruiden- en bloemrijk grasland, rietoevers en natuureilanden gerealiseerd, solitaire bomen, hagen en besdragende heesters aangeplant, bomenlanen aangeplant of aangevuld, en natte natuur wordt uitgebreid. De voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied zijn bijgevolg niet in conflict met bovengenoemde gemeentelijke groenstructuren.

Figuur 6.3. Ligging van het plangebied t.o.v. de Hoofdgroenstructuur (licht groen) en de Ecologische structuur (donker groen) van de gemeente Amsterdam (bron: maps.amsterdam.nl).

6.3 Wet Natuurbescherming soortenbescherming

6.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen

Het (braam)struweel, de bosplantsoenen en heestervakken, de lijnstructuren van bomen en struiken, de rommelhoekjes, de vele holletjes en waargenomen vossenholen en de grootte van het terrein zorgen ervoor dat het plangebied potentieel geschikt leefgebied is voor marterachtigen als de boommarter, bunzing, wezel en hermelijn. Boommarter heeft vaak rustplaatsen in boomholten, en nestelt bijv. in oude spechten- en inrottingsholten. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en hopen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor kleine marterachtigen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. Dit houdt in dat voor het onderzoek naar kleine marterachtigen in de periode van maart tot en met augustus onderzoek dient te worden gedaan met behulp van struikrovers met lokstoffen. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of kleine marterachtigen voorkomen in het gebied en of overtredingen van de Wet natuurbescherming plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van kleine marterachtigen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde; of men kan bij het uitvoeren van de werkzaamheden voldoen aan de voorschriften uit de gedragscode voor gemeente (Stadswerk, 2021). Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincie Noord-Holland, middels een ontheffingsaanvraag.

Overige grondgebonden zoogdieren

Aanwezigheid van bosmuis, egel, haas, konijn, dwergmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis, vos, ree, woelrat kan niet worden uitgesloten. Omdat het slechts een herinrichting van het groen betreft en er een ruim aanbod van alternatief

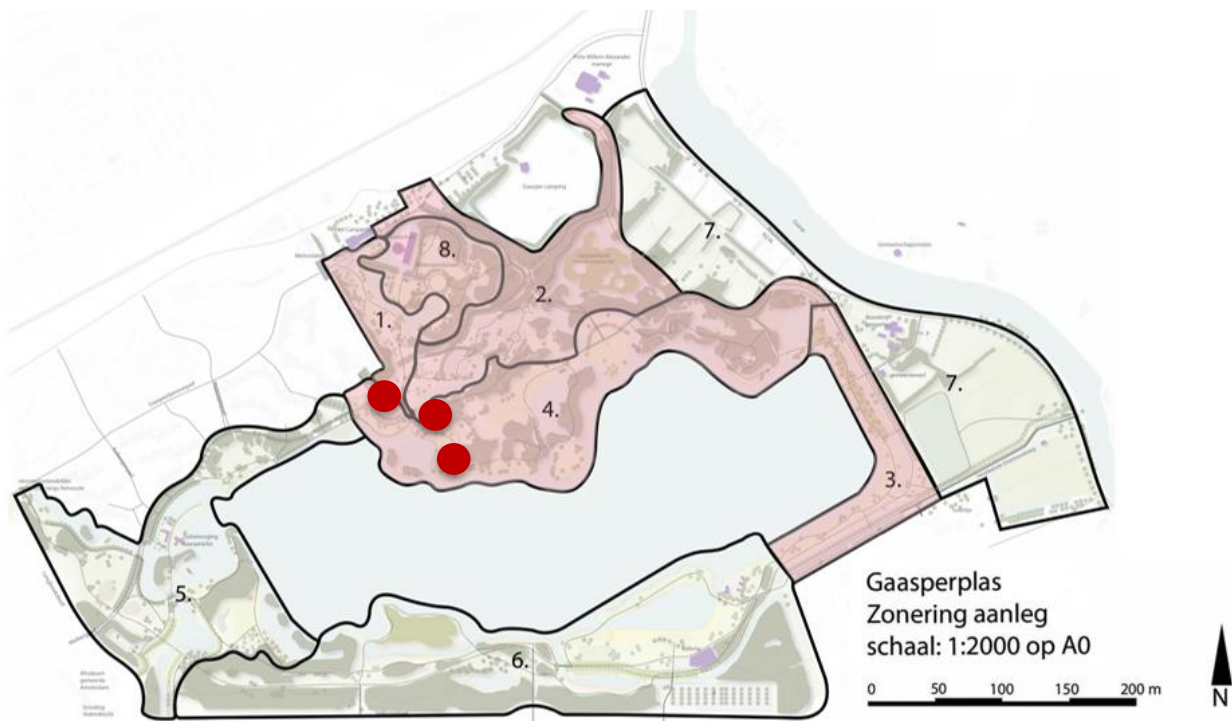
foerageergebied in de omgeving aanwezig is, loopt het leefgebied van deze soorten geen gevaar. Voor deze soorten geldt bovendien in de provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht onverminderd. Bij uitvoering van de werkzaamheden dient te worden gewerkt middels een ecologisch werkprotocol.

6.3.2 Vleermuizen

In en rondom het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Verblijfplaatsen

In de dichtbijgelegen woonwijk Nellestein en de bomen, bijvoorbeeld in de solitaire bomen, in het plangebied zijn mogelijke verblijfplaatsen aanwezig. De Wnb verbiedt het beschadigen of vernielen van voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen. Volgend op het boomholtonderzoek kunnen vleermuisverblijfplaatsen in het merendeel van de boomholten worden uitgesloten. Voor het resterende deel is nog onbekend of de holten worden gebruikt als verblijfplaats (figuur 6.4). Zonder aanvullend onderzoek mogen deze niet weggehaald worden. Indien het aanvullend onderzoek uitwijst dat vleermuizen gebruik maken van de boomholten als verblijfplaats, is een ontheffing nodig voor het verwijderen van de bomen. Een alternatief is dat gemeente Amsterdam ervoor kiest de bomen met potentieel geschikte boomholten te behouden.

Figuur 6.4. Drie locaties waar nader onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten moet plaatsvinden (weergegeven met rode stippen).

Vliegroute en foerageergebied

Daarnaast is het op verscheidene plekken mogelijk dat de bos- en struweelplantsoenen fungeren als lijnvormig elementen voor vliegroutes van vleermuizen. De zijden van de te verwijderen bosplantsoenen begeleiden mogelijk verbindingen tussen omliggende groenstructuren en het bebouwde gebied. Essentiële vliegroutes vormen de verbinding tussen het netwerk van verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het verstoren van vliegroutes en foerageergebieden kan leiden tot het aantasting van verblijfplaatsen waardoor deze ongeschikt worden, wat verboden is onder de Wnb. Het verstoren van vliegroutes kan gebeuren door het veroorzaken van een onderbreking (bijvoorbeeld door bomen te verwijderen), of door het plaatsen van extra verlichting waardoor de vliegroute waardoor de vleermuizen deze route vermijden, en dus ongeschikt wordt. Dit kan grote nadelige gevolgen hebben op de populatie. Omdat in het Gaasperpark, aangrenzend aan de te verwijderen groenvakken, een ruim aanbod aan lijnvormige groenstructuren aanwezig blijft, is hier geen sprake van essentiële vliegroutes. Hetzelfde geldt voor foerageergebied, wat ruimschoots aanwezig blijft in het parklandschap en boven de verscheidene waterlichamen. Aanvullend onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied is dus niet nodig.

6.3.3 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Tijdens het veldbezoek namen we meerdere jaarrond beschermde vogelnesten (cat. 5), waaronder eksternesten, zwarte kraaiennesten en meerdere broedende blauwe reigers, in of nabij de plangebiedjes waar (figuur 5.7). Deze soorten vallen onder categorie 5, waarvan de nesten alleen jaarrond beschermd zijn wanneer sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Aangezien in de omgeving voldoende geschikte alternatieve bomen aanwezig zijn, is hier geen sprake van ecologisch zwaarwegende redenen. Wel zijn nesten van deze soorten beschermd wanneer zij in gebruik zijn tijdens het broedseizoen. Foerageergebied komt verder niet onder druk te staan, omdat het overgrote deel van het habitat wordt behouden. Het is daarnaast echter niet uit te sluiten dat nesten van zwarte kraai of ekster ten tijde van het broedseizoen in gebruik worden genomen door een soort als boomvalk. Als boomvalk de nesten gebruikt, genieten deze jaarronde bescherming. Om hier conclusies over te trekken moet nader onderzoek uitgevoerd worden naar deze nesten. Een alternatief is dat gemeente Amsterdam kiest de bomen met de nesten en de bomen en het groen hier direct omheen te behouden, zodat de nesten geen schade ondervinden van de werkzaamheden.

Voor hollenbroeders (spechten, boomklever, boomkruiper etc.) zijn er daarnaast mogelijk geschikte boomholten aanwezig. De nesten van deze soorten zijn eveneens categorie 5 beschermd, wat betekent dat ze alleen jaarrond beschermd zijn in het geval van ecologisch zwaarwegende redenen. Grote, oude bomen komen veelvuldig voor in het Gaasperpark. Vaak bevatten deze boomholten, welke alternatieve nestlocaties voor hollenbroeders bieden. Ten aanzien van de boomholten in de te verwijderen solitairen gelden bijgevolg geen ecologisch zwaarwegende redenen en dient geen aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd. Wel dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck te worden uitgevoerd. Daarnaast dienen de werkzaamheden ruim buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd om conflicten met de Wnb te voorkomen.

Overige broedvogels

De meeste vogelsoorten maken elk jaar een nieuw nest. Nesten van alle broedvogels zijn beschermd wanneer zij in gebruik zijn (Wnb art. 3.1, lid 2). Het is te verwachten dat algemene broedvogels gebruik maken van de bomen en het struweel binnen het plangebied om in te broeden. Door de werkzaamheden ruim buiten het broedseizoen uit te voeren, worden verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Eventueel kan ernstige verstoring de broedlocaties ook ongeschikt maken zonder de nestlocaties daadwerkelijk te vernietigen. Wanneer broedlocaties zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden (in de bomen, struweel, of op andere locaties binnen of direct grenzend aan het plangebied), kan niet zomaar worden uitgesloten dat de werkzaamheden verstoring zijn. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen van algemene broedvogels (globaal medio maart-augustus) uitgevoerd worden, is een broedvogelcontrole vlak voor de werkzaamheden nodig. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, bepaalt een ter zake deskundige ecoloog welke gevolgen dit heeft. Zo moet bijvoorbeeld afstand worden gehouden tot het nest, en mogen geen machines die zware trillingen en geluid veroorzaken in de directe omgeving van het nest gebruikt worden.

6.3.4 Amfibieën

Aanwezigheid van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander binnen het plangebied is niet uit te sluiten. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud. Dat wil zeggen dat in gevallen waar de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, geen ontheffing hoeft aangevraagd te worden.

Schadelijke effecten dienen wel zoveel mogelijk beperkt te worden, doordat de algemene zorgplicht te allen tijde van toepassing is. Dit houdt in dat de werkzaamheden zorgvuldig en met zo min mogelijk schade uitgevoerd moeten worden. Door aangetroffen dieren de kans te geven om te vluchten wordt hieraan voldaan.

6.3.5 Algemene zorgplicht

Voor alle levende flora en fauna geldt de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de uitvoerder de werkzaamheden die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

7. Conclusie en advies

In dit hoofdstuk zijn de conclusie en het advies opgenomen. Er is aangegeven of sprake kan zijn van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, er voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om overtreding te voorkomen, of dat aanvullend onderzoek en/of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien een ontheffing noodzakelijk is, wordt dit aangegeven.

7.1 Gebiedsbescherming

Vanwege de geruime afstand tot Natura-2000 gebieden en de aard van de werkzaamheden en het erop volgende gebruik zijn negatieve effecten op Natura-2000 gebieden uitgesloten. Het plangebied overlapt met NNN en de Hoofdgroenstructuur. Negatieve effecten op NNN of de Hoofdgroenstructuur zijn echter uitgesloten omdat de wezenlijke kenmerken hiervan niet worden aangetast en het minimale oppervlakte aan groen wordt gewaarborgd.

7.2 Soortbescherming

Voor grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, broedvogels, reptielen en amfibieën kan niet zondermeer worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden en moeten aanvullende maatregelen genomen worden. Met inachtneming van de Gedragscode soortenbescherming gemeenten (2021) en de hieronder opgenomen maatregelen (zie tabel 7.1), kunnen werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming plaatsvinden. Voor marterachtigen, vleermuizen en broedvogels dient nader onderzoek uitgevoerd te worden om negatieve effecten op vaste verblijf/rustplaatsen uit te kunnen sluiten.

Tabel 7.1 Overzicht van de te nemen mitigerende maatregelen per soortgroep.

Soortgroep	Ingrep verstorend	Vervolgonderzoek noodzakelijk	Ontheffing nodig	Voorzorgs- en mitigerende maatregelen
Vrijgestelde grondgebonden zoogdieren	Mogelijk	Nee	Nee	Zorgvuldig handelen volgens de zorgplicht.
Marterachtigen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar aanwezigheid en verblijfplaatsen van bunzing, boommarter, hermelijn en wezel.
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar verblijfplaatsen conform vleermuisprotocol. Enkel voor de bomen in figuur 5.3. Werkzaamheden buiten de actieve periode van vleermuizen uitvoeren. Indien dit niet mogelijk is werkzaamheden waar mogelijk overdag uitvoeren en verstoring door verlichting beperken door andere verlichting toe te passen en uitstraling naar boven, naar gebouwen, het groen en op het water beperken.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar gebruik bestaande nesten van zwarte kraai en ekster, door bijv. boomvalk. Of/en Bomen met potentieel jaarrond beschermde nesten behouden. Verstoringafstand laten bepalen door een ecologisch deskundige.
Broedvogels	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden gevolgd	Nee	Nee	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen van aanwezige soorten. Voorafgaand aan start werkzaamheden een broedvogelcheck

				door een deskundig ecooloog. Ecologisch werkprotocol volgen. Als er voorafgaand aan start van werkzaamheden een broedgeval is aangetroffen: ecologische begeleiding door deskundig ecooloog inschakelen
Vrijgestelde amfibieën (Gewone pad, bruine kikker etc.)	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden gevolgd	Nee	Nee	Voldoen aan de zorgplicht. Indien dit niet mogelijk is dient men bij het aantreffen van een exemplaar deze de gelegenheid te geven om te vluchten.

7.3 Kansen en knelpunten

Bij beheer en herinrichting van het park is het een kans om maai- en snoei beleid te verextensiveren, vegetatie te diversifiëren en groenvlakken uit te breiden en zoveel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Dit kan ook bijvoorbeeld door het vervangen van de uitheemse cultivars, en tuinen met gevarieerde, inheemse vegetatietypen. Daarnaast zouden meer bomen en struiken een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de biodiversiteit van het gebied. Vruchtdragende, inheemse struiken bieden daarnaast de grootste meerwaarde. Denk hierbij aan soorten als sleedoorn, meidoorn of Gelderse roos. Dergelijke soorten zijn tijdens de bloei waardevol als voedselbron voor insecten; wanneer ze vruchten dragen profiteren vooral vogels. Ook voor vleermuizen kan een meer gevarieerde vegetatie voordelen bieden. De insecten die op de vegetatie af komen vormen een voedselbron voor vleermuizen. Verbinding tussen de groenelementen is daarnaast van belang, omdat het de kwaliteit van het plangebied voor grondgebonden insecten, zoogdieren, amfibieën en reptielen, maar ook vleermuizen, verbetert.

Voor vleermuizen is het daarnaast belangrijk dat bewust wordt omgegaan met verlichting. Door bijvoorbeeld verlichting omlaag te richten en te zorgen voor zo min mogelijk verstrooiing van licht, blijven er donkere plekken over voor vleermuizen om te jagen en zich veilig te voelen. Vleermuiskasten kunnen worden opgehangen aan goed ontwikkelde bomen aan de grens van bosplantsoenen en aan solitaire.

Daarnaast liggen kansen bij de watergangen op het terrein. Amfibieën, ringslangen en libellen zijn watergebonden en kunnen profiteren van natuurvriendelijke oevers. Het verwijderen van de beschoeiing, verflauwen van taluds en aanleggen van oevervegetatie is in hun voordeel. Specifiek voor ringslangen kan worden gedacht aan het aanleggen en behouden van composthopen en bladhopen op afgelegen plaatsen, met name in het oosten van het gebied. Het plaatselijk realiseren van steile oeverwanden kan daarnaast broedgelegenheden voor de ijsvogel verschaffen.

In de flatwijk Nellestein zijn huismussen aanwezig. Voor huismussen is alleen een nestlocatie niet voldoende, er moeten ook drinkplekken aanwezig zijn, dichte, hoogopgaande struiken en los zand om zandbaden in te nemen. In de grensgebieden van de flatwijk kan hierin worden voorzien.

8. Literatuurlijst

- Agenda Groen 2015-2018 Investeren in de Tuin van de Amsterdammer Concept, vrijgegeven door B&W op 9 april 2015. Gemeente Amsterdam.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center. P. 236-264.
- Creemers, R., Delft van, J. (2009). Atlas de amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. RAVON. P. 87-279.
- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Utrecht 2011.
- Duurzaam Amsterdam, Agenda voor duurzame energie, schone lucht, een circulaire economie en een klimaatbestendige stad. Vastgesteld door de Gemeenteraad van Amsterdam op 11 maart 2015.
- Stadswerk, 2021. Gedragscodesoortbescherming gemeenten, 2021. Gedragscode voor het zorgvuldig handelen bij 'ruimtelijke ontwikkeling' en 'bestendig beheer en onderhoud'
- Gedragscode soortbescherming voor gemeenten. Stadswerk (2021).
- Natuur inclusief bouwen en ontwerpen, in twintig ideeën. Gemeente Amsterdam, 2018.
- Ecologische visie, ecologie, biodiversiteit en groene verbindingen in Amsterdam, versie 20 april 2012. Gemeente Amsterdam.
- <https://maps.amsterdam.nl/> (bomen, vleermuizen, muurplanten, broedvogels, groenstructuren, exoten)
- NDFF. (2022). <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>. Geraadpleegd op 25 maart 2022.
- NDFF Verspreidingsatlas <https://www.verspreidingsatlas.nl> Geraadpleegd op 25 maart 2022.

Bijlage 1. Impressie plangebied

